

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-402-3-32>

**THE ROLE OF SOCIAL ART PROJECTS IN THE PROCESS
OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF FUTURE ARTISTS**

**РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ ХУДОЖНИХ ПРОЄКТІВ
В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ
МАЙБУТНІХ ХУДОЖНИКІВ**

Sylko Ye. M.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor
at the Department of Arts
National University
“Chernihiv Collegium”
named after T.G. Shevchenko
Chernihiv, Ukraine*

Силко Є. М.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри мистецьких
дисциплін
Національний університет
«Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка
м. Чернігів, Україна*

Sylko R. M.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor
at the Department of Arts
National University
“Chernihiv Collegium”
named after T.G. Shevchenko
Chernihiv, Ukraine*

Силко Р. М.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри мистецьких
дисциплін
Національний університет
«Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка
м. Чернігів, Україна*

Академічна підготовка майбутніх професійних художників передбачає широкий спектр практично-творчих навчальних завдань, виконання яких зосереджується в межах спеціалізованих художніх майстерень (майстерня станкового живопису/графіки, майстерня скульптури тощо). Варто зазначити, що такий вид практичної підготовки здобувачів освіти складає більшу частину обсягу освітньої програми за спеціальністю: 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

Отримані у такий спосіб знання та спеціальні (фахові) компетентності зосереджуються, згідно стандарту вищої освіти України, в межах: здатності розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища;

здатності оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями [3, с. 7].

Засвоєння вказаних фахових компетентностей майбутніми художниками формуватиме наступні результати навчання: вміти застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах; вміти відображати морфологічні, стильові та кольоро-фактурні властивості об'єктів образотворчого, декоративного мистецтва [Там само, с. 9].

Як бачимо, спеціальні (фахові) компетентності та результати навчання, що їх здобувають майбутні художники в межах академічних занять у художніх майстернях, носять переважно репродуктивний характер та засновані на здобутті спеціальних образотворчих навичок шляхом багаторазового повторення відповідних дій. Але, разом з тим, підготовка висококласного фахівця-практика у галузі образотворчого мистецтва виходить далеко за межі здобуття специфічних художніх навичок в межах академічних занять.

Так, у стандарті вищої освіти Україні окрім зазначених раніше спеціальних (фахових) компетентностей прописуються й такі, що вимагають іншого підходу в процесі їх формування: 1) здатність формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей; 2) здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва; 3) здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача; 4) здатність усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді; визначати пріоритети професійної діяльності.

Таким чином, професійне становлення майбутніх художників з огляду на формування в них представлених вище спеціальних компетентностей неможливе без розвинутого творчого освітнього середовища ЗВО та творчої самореалізації здобувачів освіти в межах цього середовища. Вміння виявити свої творчі здібності, розкрити свою точку зору в межах групової та колективної роботи, згенерувати авторські інноваційні ідеї – невід'ємні компоненти особистісного професійного становлення здобувачів освіти.

Загальноуніверситетський та регіональний (місцевий) рівні творчого освітнього середовища [2], на наше глибоке переконання, володіють багатою палітрою засобів, спрямованих на забезпечення ефективної

творчої самореалізації та професійного становлення майбутніх художників.

Як показує досвід роботи викладачів кафедри мистецьких дисциплін НУЧК імені Т.Г. Шевченка, найбільш перспективною формою роботи в цьому контексті є залучення здобувачів освіти до соціальних художніх проєктів. Тісний зв'язок творчого освітнього середовища ЗВО із регіональним (місцевим) соціокультурним середовищем створює можливості співпраці через реалізацію різноманітних культурно-мистецьких проєктів в тому числі й соціального спрямування.

В якості конкретних прикладів наведемо успішну реалізацію низки соціальних художніх проєктів за участю здобувачів освіти в межах співпраці ЗВО із закладами освіти різного рівня у м. Чернігів. Так, на прохання адміністрації дошкільного навчального закладу № 76 «Золота рибка» студенти, за підтримки викладачів, виконали художній настінний розпис приміщення спортивної зали. Формування варіантів ідей майбутнього розпису та ескізний етап роботи характеризувався тісною співпрацею як із вихователями дитячого садочку, так й з дітками. Таким чином, соціальне замовлення було цілком враховане та задоволене й відповідало особливостям дошкільного навчального закладу.

Співпраця кафедри мистецьких дисциплін із Чернігівською спеціалізованою загальноосвітньою школою № 2 I–III ступенів з поглибленим вивченням іноземних мов сприяла залученню майбутніх художників до оформлення вхідної зони та коридору першого поверху освітнього закладу. За основу обрали техніку комбінованого фарбування стін з подальшим доповненням їх візуальними образами та шрифтовими композиціями на освітянську тематику. Методом «мозкового штурму», за участю адміністрації та учнів школи, була напрацьована загальна концепція оформлення інтер'єру приміщень. До практичної реалізації проєкту були залучені батьки та учні навчального закладу.

Майбутні художники залюбки відгукнулися й на прохання проректора з виховної роботи Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка щодо художнього втілення ідеї історичної реконструкції розвитку ЗВО – від генезису до сучасності. Довга стіна одного з коридорів вмістила чотири ключових етапи розвитку університету, що отримали візуалізацію у вигляді різних приміщень, де свого часу розміщувалися навчальні корпуси.

Отже, значення подібних соціальних художніх проєктів в контексті професійного становлення майбутніх художників можна окреслити як:

- опанування алгоритму роботи на усіх етапах реалізації художнього проєкту (від спілкування із замовником до роботи в матеріалі).
- відчуття відповідальності та особистісної значущості в процесі реалізації проєкту;
- емоційне піднесення й посилена мотивація від схвальних відгуків з боку дітей (учнів) та адміністрації навчальних закладів;
- вміння працювати в колективі та знаходити своє місце в творчому процесі;
- набуття специфічних знань, навичок в процесі опанування нових матеріалів та технік виконання;
- професійна орієнтація через ознайомлення зі специфікою монументальних художніх робіт, спілкування із замовником (замовниками) щодо особливостей реалізації проєкту.

Література:

1. Колісник-Гуменюк Ю. С. Сутність та структура професійно-педагогічної підготовки викладача професійно-художніх дисциплін. *Сучасні тенденції розвитку освіти й науки : проблеми та перспективи*. Збірник наукових праць. Вип.5. Київ-Львів-Бережани-Гомель, 2019. С. 42–50.
2. Силко Є. М. Формування творчого освітнього середовища як умова реалізації творчого потенціалу майбутніх художників. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*. Вип. 19 (175) 2023. С. 88–91.
3. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Київ, 2019. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty2021/07/28/023-Obrazotv.mist.dekorat.mist.restavr-bakalavr.28.07.pdf> (дата звернення: 29.01.2024).